

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут гуманітарних наук
Кафедра філософії та політології

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «14» УОБ 2020р № 8

Голова НМРК *С. С. Шевчук* С.А. Шевчук

Робоча програма навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

для підготовки здобувачів вищої освіти *третього*
(освітньо-наукового) (доктор філософії) рівня
(денної та заочної форми навчання)

галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальності: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 081 «Право», 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітньо-наукові програми: «Економіка», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Право», «Публічне управління та адміністрування»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» складена на основі освітньо-наукових програм третього (доктор філософії) рівня: «Облік і оподаткування» галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою 14.09.2020 року (протокол № 10); «Фінанси, банківська справа та страхування» галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженої Вченою радою 14.09.2020 року (протокол № 10); «Економіка», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 05Б1 «Економіка», затвердженої Вченою радою 14.09.2020 року (протокол № 10); «Правознавство» галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», затвердженої Вченою радою 27.02.2020 року (протокол № 3). «Публічне управління та адміністрування» галузь знань 288 «Публічне управління та адміністрування» спеціальність 2881 «Публічне управління та адміністрування», затвердженої Вченою радою 24.09.2020 року (протокол № 11)

Укладач:

Христокін Г.В., д.філос.н., професор

Рецензенти:

Чупрій Л.В., д.політ.н., доцент

Лазебник Л.Л. д.е.н., професор кафедри економіки підприємства

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою філософії та політології, протокол від «14» вересня 2020 рр. №2.

В.о. завідувача кафедри
Філософії та політології

Чупрій Л.В., д.політ.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою ІННІ гуманітарних наук, протокол № 2 від «25» вересня 2020 р.

Заст.

Голова вченої ради
ІННІ гуманітарних наук

Христокін Г.В.

Суліма Є.М., д.філос.н., професор

Завідувач
навчально-методичного відділу

Качур І.В., к.б.н., доцент

Регістраційний № _____

ЗМІСТ

1.	Передмова	4
2.	Опис навчальної дисципліни	8
3.	Результати навчання	11
4.	Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями	13
5.	Критерії оцінювання	32
6.	Засоби оцінювання	37
7.	Форми поточного та підсумкового контролю знань та перелік питань	38
8.	Рекомендована література	44

1. ПЕРЕДМОВА

Наука є важливим елементом культури. Вона втілює вічний пошук людиною істини. Без науки неможливо уявити сучасне життя людства. Вона є основою технічного і соціального розвитку суспільства. Вивчення науки є важливим завданням, що постає перед філософією науки, як самостійною галуззю гуманітарного знання. Серед різних знань про науку, філософія науки дозволяє нам глибоко і цілісно вивчити науку в широті її соціальних, епістемологічних, культурних зв'язків і відносин.

Мета навчальної дисципліни: надання систематичних знань з філософії науки, що віддзеркалюють сутнісні характеристики науки, її форми, методи, підходи прийняті в науковій спільноті. Необхідна методологічна підготовка аспірантів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання навчальної дисципліни: У курсі висвітлюється специфіка філософії науки як особливого типу гуманітарного знання та як навчальної дисципліни, наводиться характеристика історичного розвитку основних напрямків та методологічних прийомів вирішення головних проблем філософії науки, розглядаються методологічні, структурні, ціннісні засади й особливості наукового пізнання, здійснюється філософський аналіз специфіки сучасного стану світової та вітчизняної науки, перспектив їх розвитку та взаємодії з іншими сферами життєдіяльності суспільства.

Запропонована програма має дати аспірантам цілісний виклад основних проблем філософії науки на рівні ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, ознайомити аспірантів із наявними філософсько-науковими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні.

Методи та форми навчання: лекційні та семінарські заняття, індивідуальна й самостійна робота; робота в мережі Internet, аналіз й конспектування першоджерел, написання есе, ділові ігри.

усне опитування на семінарських заняттях (проведення диспутів, brainstorming, ділових ігор); проведення колоквиумів (заслуховування доповідей та повідомлень, їх обговорення і рецензування); захист презентаційних проєктів; написання рецензій на наукові публікації; робота з історичними джерелами.

Форми організації занять: денна та заочна форми організації занять.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Для аспірантів економічних спеціальностей курс загалом становить 90 год, 16 лекційних годин, 14 годин семінарів та 58 годин самостійної роботи. Навчальним планом передбачено проведення 2 модульних контрольних робіт. Курс філософії науки завершується складанням екзамену, який проводиться в письмовій формі.

2.1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: Третій (доктор філософії)	Обов'язкова	
Модулів - 2	<i>Галузь знань:</i> 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 28 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
	<i>Спеціальності:</i> 051 «Економіка», 71 «Облік та оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування» 081 «Право», 281 «Публічне управління та адміністрування»	16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-- год.	-- год.
		Самостійна робота	
		58 год.	82 год.
		Індивід. - консультац. робота: 2 год.	
		Форма семестрового контролю: екзамен	

2.2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯХ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

*Згідно з вимогами освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка» здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії) повинні володіти такими **програмними компетентностями**:*

загальними:

- Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні (ЗК 01);
- здатність до критичного мислення, зокрема, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення (ЗК 02);
- уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури (ЗК 03);
- здатність до участі у міждисциплінарних проектах та вміння використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження (ЗК 05);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 09);
- дотримуватись норм наукової етики щодо здійснення наукової, педагогічної діяльності та проведення власного наукового дослідження (ЗК 013);

професійними:

- здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики (СК 01).

*Згідно з вимогами освітньо-наукової програми за спеціальністю 071 «Облік та оподаткування» здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії) повинні володіти такими **програмними компетентностями**:*

загальними:

- Вміння виявляти проблеми, визначати та вирішувати завдання, демонструвати здатність започатковувати, розробляти, запроваджувати та адаптувати ґрунтовний процес досліджень із науковою чесністю (ЗК01).
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК06).

фаховими:

- Здатність продукувати власні наукові та практичні ідеї на принципах академічної культури й доброчесності, розвивати нові напрями наукових досліджень для різних галузей знань (СК01).

*Згідно з вимогами освітньої програми за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії) повинні володіти такими **програмними компетентностями**:*

загальними:

- Здатність застосовувати спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для виявлення і розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження (ЗК 1).
- Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної

добросовісності, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з відповідним критичним аналізом, оцінкою і синтезом нових і комплексних ідей (ЗК 2).

- Здатність вільно спілкуватись з питань, що стосуються сфери наукових та експертних питань, з колегами, широкою науковою спільнотою та суспільством у цілому з використанням академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях (ЗК 6).

фаховими:

- Здатність до формулювання наукових задач та розробки стратегій їх розв'язання з можливістю інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу (СК 2);

- Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження (СК 3).

Згідно з вимогами освітньої програми за спеціальністю 081 «Право» здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії) повинні володіти такими програмними компетентностями:

загальними:

- Здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в галузі права (Е 1.1).

- Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей (ЗК2.3);

- Здатність дотримуватись етичних зобов'язань та етики поведінки, академічної добросовісності під час проведення наукових досліджень та презентації їх результатів (ЗК2.8).

Згідно з вимогами освітньої програми за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії) повинні володіти такими програмними компетентностями:

загальними

- Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (ЗК01).

фаховими:

- Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності (СК01).

2.3 РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення курсу забезпечує здобувачам вищої освіти за ОНП 051 «Економіка» такі програмні результати навчання:

в частині набуття наступних знань:

- сучасних передових теоретичних та методологічних концепцій в галузі науково-дослідницької та/або економічної діяльності і на межі предметних галузей знань (ПРН 1.3);

в частині набуття наступних умінь:

- формулювати методологічну базу власного наукового дослідження з нових дослідницьких позицій, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової економічної думки (ПРН 2.2);

- формулювати наукову економічну проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки (ПРН 2.5);

- в частині набуття наступних комунікативних навичок:

- відображення результатів наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз (ПРН 3.1);
- працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії (ПРН 3.4);
в частині формування відповідальної особистості:
- спроможності діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо і на основі етичних міркувань (ПРН 4.2);
- здатності саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень (ПРН 4.3);
- можливості приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей рухатися до спільної мети (ПРН 4.4);
- здатності діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо (ПРН 4.6);
- повазі різноманітності та мультикультурності (ПРН 4.7).

Вивчення курсу забезпечує здобувачам вищої освіти за ОНП 071 «Облік та оподаткування» такі програмні результати навчання:

- Здійснювати пошук, аналізувати та критично осмислювати інформацію, отриману з різних джерел, генерувати і продукувати власні науково-теоретичні та практично-спрямовані ідеї на принципах академічної культури й доброчесності, розвивати нові напрями обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування (ПР02).
- Вміти одержувати нові наукові результати дослідження в сфері обліку, аналізу, контролю, оподаткування з урахуванням сучасних теорій, концепцій та методологій розвитку наук обліково-аналітичного спрямування та оподаткування (ПР04).
- Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, що як очікується їх впровадження буде сприяти в академічному та професійному контекстах, технологічному та соціальному прогресу в суспільстві (ПР12).

Вивчення курсу забезпечує здобувачам вищої освіти за ОНП 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» такі програмні результати навчання:

- Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження (ПРН 1).
- Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших (ПРН 4).
- Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті й громадськості наукові результати у сфері фінансів, банківської справи та страхування державною й іноземними мовами в усній і письмовій формі (ПРН 6).
- Самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу (ПРН 8).
- Обґрунтовувати рекомендації щодо застосування досягнень світової, європейської та української економічної науки за розробки фінансової політики держави (ПРН 14).

Вивчення курсу забезпечує здобувачам вищої освіти за ОНП 081 «Право» такі програмні результати навчання:

- використовувати сучасні методи наукового пізнання для проведення власного наукового дослідження (ПРН 3.6.).

- Співвідносити загальні, спеціальні та одиничні поняття у юридичній науці з метою формування нових понять та ознак явищ та феноменів (ПРН 4.1);
- упорядковувати досягнення юридичної науки у предметній області дослідження (ПРН 4.3).
- оцінювати допустимість доказів для доведення власної точки зору на сутність і зміст правових явищ і феноменів (ПРН 6.1).

Вивчення курсу забезпечує здобувачам вищої освіти за ОНП 281 «Публічне управління та адміністрування» такі програмні результати навчання:

- Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування (ПРН01).

2.4. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ: дана дисципліна ґрунтується на знаннях, які студенти отримали під час вивчення таких дисциплін як «Логіка», «Філософія», «Філософія права», «Філософія економіки».

2.5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»
 для спеціальностей «Облік та оподаткування», «Економіка»,
 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 Денна форма

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семинар заняття (год.)	Інд.-конс. робота (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,2 залікових кредита (36 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-5): НАУКА ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ						
T.1	Наука як предмет філософського аналізу	1	1	1	4	7
T.2	Етапи становлення науки	1	1	-	5	7
T.3	Філософія науки ХІХ ст.: генеза та етапи розвитку	2	1	-	4	7
T.4	Основні підходи та школи в науці ХХ ст.	2	1	-	4	7
T.5	Наука як специфічний тип знання. Наукова картина світу	2	1	-	4	7
	Модульна контрольна робота 1		1			1
	Загалом по модулю	8	6	1	21	36
МОДУЛЬ II = 1,8 залікових кредита (54 год.)						
ЗМ 2 (Т.6-11) СТРУКТУРА, МЕТОДИ ТА РОЗВИТОК НАУКИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ						
T.6	Форми і методи наукового знання	1	1	1	6	9
T.7	Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в науці	1	1	-	5	7
T.8	Наука як соціальний інститут	1	1	-	5	7
T.9	Наука і мораль. Етика науки	1	1		5	7
T.10	Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки	1	1	-	5	7
T.11	Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук	1	1	-	5	7
T.12	Актуальні питання філософії господарювання	2	1		6	9
	Модульна контрольна робота 2		1			1
	Всього по модулю:	8	8	1	37	54
Форма підсумкового контролю – Екзамен						
	Разом годин з курсу:	16	14	2	58	90

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»
 для спеціальності «Облік та оподаткування»,
 «Економіка», «Фінанси, банківська справа та страхування»
 Заочна форма

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семинар заняття (год.)	Інд.-конс. робота (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,3 заліковий кредит (40 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-5) НАУКА ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ						
Т.1	Наука як предмет філософського аналізу			1	8	9
Т.2	Етапи становлення науки			-	7	7
Т.3	Філософія науки ХІХ ст.: генеза та етапи розвитку			-	8	8
Т.4	Основні підходи та школи в науці ХХ ст.			-	8	8
Т.5	Наука як специфічний тип знання. Наукова картина світу	1	1	-	6	8
	Модульна контрольна робота 1					
	Загалом по модулю	1	1	1	37	40
МОДУЛЬ II = 1,7 заліковий кредит (50 год.)						
ЗМ 2 (Т.6-11) СТРУКТУРА, МЕТОДИ ТА РОЗВИТОК НАУКИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ						
Т.6	Форми і методи наукового знання	1		1	6	8
Т.7	Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в науці			-	6	6
Т.8	Наука як соціальний інститут			-	6	6
Т.9	Наука і мораль. Етика науки				6	6
Т.10	Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки			-	6	6
Т.11	Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук			-	6	6
Т.12	Філософія права				5	5
Т.13	Філософія господарювання				6	6
	Модульна контрольна робота 2		1			1
	Всього по модулю:	1	1	1	47	50
Форма підсумкового контролю – Екзамен						
	Разом годин з курсу:	4	2	2	82	90

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ ЗМ 1 (Т. 1-5): НАУКА ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Т. 1: Наука як предмет філософського аналізу

План лекційного заняття:

1. Філософський аналіз науки.
1. Функції філософії у науковому пізнанні.
2. Філософія науки і наукознавство.

План семінарського заняття:

«Філософія – Наука - Філософія науки»

1. Основні філософські підходи в методології наукового пізнання.
2. Роль та функції філософії у науковому пізнанні.
3. Філософія науки як особлива філософська дисципліна.
4. Предметне і проблемне поля філософії науки.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Історичні типи наукової раціональності
2. Наукознавство і філософія науки
3. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки.
4. Зв'язок філософії науки з історією науки та іншими дисциплінами.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке наука: знання, вид діяльності, форма творчості, форма суспільної свідомості?
2. У чому полягає відмінність епістемології від гносеології та методології?
3. Чи тотожні поняття «філософія науки» та «наукознавство»?
4. Яку роль у розвитку філософсько-наукових досліджень, філософії науки як навчального предмета покликана виконувати наукова культура?
5. На вивчення яких питань спрямовані філософські дослідження науки?
6. Коли виникла філософія науки?
7. У чому зміст поняття «рефлексія науки»?
8. Що означає і які проблеми досліджує «метанаука»?

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Дайте визначення поняття «наука».
2. Ознаки і характеристики науки.
3. Філософські проблеми науки.
4. Сутність онтологічної функції філософії у науковому пізнанні.
5. Проаналізуйте поняття «раціональне знання» та «наукове знання».
6. Проаналізуйте співвідношення філософії і науки в історичному аспекті.
7. Проаналізуйте основні проблеми дослідження філософії науки.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 3, 6, 8.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 14, 16

Міжнародні видання:

2, 5, 6

Т. 2.: Етапи становлення науки

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика східної «протонауки».
2. Особливості формування наукових знань в період античності.
3. Особливості середньовічної «науки».
4. Наука доби Відродження та Нового часу. Становлення класичної науки.
5. Особливості некласичної науки.
6. Специфіка постнекласичної науки.

План семінарського заняття:

«Етапи становлення науки»

1. Особливості розвитку науки в період Античності.
2. Середньовічна наука.
3. Наука доби Відродження.
4. Становлення класичної науки.
5. Класичне природознавство. Перша і друга наукова революції.
6. Особливості некласичної науки. Третя наукова революція.
7. Специфіка постнекласичної науки. Четверта наукова революція.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Наукова раціональність. Історичні типи наукової раціональності
2. Класичний тип наукової раціональності
3. Некласичний тип наукової раціональності
4. Постнекласична наукова раціональність
5. Формування природничих та гуманітарних наук в ХІХ ст.

Питання для самоконтролю:

1. Якими суттєвими рисами і змінами супроводжувався розвиток науки у ХХ ст.?
2. Що таке глобальний еволюціонізм?
3. Сучасний антропний принцип виник на противагу коперніканському принципу класичної науки. Поясніть різницю між цими двома підходами.

4. Що таке діалогічність постнекласичної науки?
5. Розкрийте основні ознаки постнекласичної науки.
6. Яке відкриття підірвало основи класичної механіки?
7. Яким чином розглядається поняття «об'єктивна реальність» в межах некласичної науки?

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 4, 6, 8.

Міжнародні видання:

2, 4.

Монографії:

3, 13

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Міжнародні видання:

2, 4.

Т. 3.: Філософія науки XIX ст.: генеза та етапи розвитку

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика та основні ідеї «першої» та «другої» хвилі позитивізму.
2. Конвенціоналізм А. Пуанкаре.
3. Філософія науки неопозитивізму
4. Марбурзька школа неокантіанства.

План семінарського заняття:

«Основні концепції Філософії науки»

1. Виникнення та особливості розвитку філософії науки в XIX ст. «Перший» позитивізм (О. Конт, Дж.С. Мілль, Г. Спенсер).
2. Другий позитивізм Е. Маха та Р. Авенаріуса.
3. Конвенціоналізм А. Пуанкаре
4. Неопозитивізм (Л. Вітгінштейн, Б. Рассел, «Віденський гурток» тощо) та аналітична філософія (М. Шлік, Р. Карнап та ін.).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Загальні особливості позитивізму. Форми позитивізму.
2. Наукове пізнання в осмисленні неокантіанства.
3. Філософія науки прагматизму.

Питання для самоконтролю:

1. На який історичний період припадає зародження філософії науки, як галузі спеціальних досліджень?
2. У чому культурно-історична роль позитивізму?
3. Чому саме із зародженням позитивізму пов'язується і поява філософії науки як галузі досліджень?
4. Якими наслідками у подальшому обернулось прагнення позитивістів (неопозитивістів) спростувати метафізичну проблематику як «позбавлену сенсу»?

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 3, 5, 6, 8.

Монографії:

3, 13.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Міжнародні видання:

2, 4

Т. 4: Основні підходи та школи в філософії науки ХХ ст.

План лекційного заняття:

1. Динаміка росту наукового знання у постпозитивізмі.
2. Концепція росту наукового знання Карла Поппера
3. Концепція наукових революцій Томаса Куна.
4. Концепція конкуруючих “дослідницьких програм” Імре Лакатоса.
5. Філософія посмодернізму. Цінності філософії епохи посмодернізму

План семінарського заняття:

«Філософія науки ХХ століття»:

1. Критичний раціоналізм К. Поппера
2. Теорія наукових революцій Т. Куна
3. Методологія науково-дослідних програм І. Лакатоса
4. Концепція методологічного плюралізму П. Фейерабенда
5. Еволюційна епістемологія С. Тулміна

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Лінгвістична філософія
2. Антипозитивістські концепції в філософії науки ХХ в. Неораціоналізм.
3. Концепція «нового раціоналізму» і «нового образу» науки Г. Башляра.
4. Філософія процесу А.Н. Уайтхеда.
5. Структуралізм.
6. Постструктуралізм.

Питання для самоконтролю:

1. Чи консервативні вчені поважного віку? Чи консервативні канони науки?

2. Чи є консерватизм властивістю характеру, чи це властивість мислення?
3. Що таке «плюралізм в науці»? В чому суть принципу проліферації?
4. Чи існує авторитет в науці? Чи можливий науковий шовінізм?
5. Як впливають наукові співтовариства на роботу вченого?
6. Чи можливий методологічний примус в науці? В чому суть девізу «Any thing goes» - припустимо все?
7. Які два значення еволюційної епістемології на думку С. Туліна?
8. Чи є розвиток нових понять колективною справою? Чи є «наукова еліта» носієм наукової раціональності?
9. В чому полягає суть тематичного аналізу науки на думку Дж. Холтона? Ефективність застосування «тематичного аналізу».

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16

Т. 5.: Наука як специфічний тип знання. Наукова картина світу

План лекційного заняття:

1. Сутність знання та його види.
2. Поняття наукового знання.
3. Історичні підходи до класифікації наук.
4. Атрибутивні характеристики наукового знання.
5. Науковий і інший типи знання.
6. Мова науки.
7. Основні функції науки.
8. Наукова картина світу

План семінарського заняття:

«Природа науки»

1. Наука як діяльність по виробництву знання.
2. Структура наукового знання.
3. Атрибутивні характеристики наукового знання
4. Мова науки
5. Основні функції науки

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття наукового знання
2. Наука – не наука: проблема демаркації
3. Роль і зміна засобів пізнання в науці

4. Ідеали і норми дослідження
5. Наукова картина світу
6. Філософські основи науки
7. Еволюція наукових картин світу

Питання для самоконтролю:

1. Що таке метатеоретичний рівень наукового знання? Яку роль він відіграє в пізнанні?
2. Який зміст вкладають у поняття «підстави» наукового пізнання? Дайте характеристику основних складових підстав наукового пізнання - ідеалів і норм, наукової картини світу, філософських основ.
3. Які поняття відображають філософські засади наукових картин світу?
4. Проаналізуйте основні підходи до аналізу наукових картин світу?
5. Що є вихідним принципом демаркації наукового знання у В. Дільтея?

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 3, 5, 8.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

**ЗМ 2 (Т. 6-11): СТРУКТУРА, МЕТОДИ ТА РОЗВИТОК НАУКИ ЯК
СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ**

Тема 6: Форми і методи наукового знання

План лекційного заняття:

1. Поняття пізнання та його види.
2. Рівні і форми пізнання.
3. Структура наукового пізнання.
4. Проблема істини в пізнанні. Істина і правда.
5. Специфіка наукової методології.

План семінарського заняття:

«Форми і методи наукового пізнання»

1. Рівні наукового пізнання: емпіричний, теоретичний, метатеоретичний
2. Основні підходи в методології наукового пізнання
3. Загальнологічні методи та засоби дослідження
4. Методи емпіричного рівня пізнання
5. Теоретичні методи наукового пізнання

6. Форми наукового пізнання

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття методу і методології наукового пізнання.
2. Завдання науки: опис, пояснення, тлумачення, прогнозування.
3. Методологічні новації постнекласичного етапу розвитку науки

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Охарактеризуйте суспільно-історичний характер пізнавального відношення суб'єкта.
2. Єдність чуттєвого й раціонального в пізнанні як два рівні єдиного нерозривного процесу.
3. Основні форми наукового пізнання.
4. Зміст загальнонаукових методів пізнання (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання).
5. Спільне і відмінне у спостереженні й експерименті як емпіричних методах наукового пізнання.
6. Єдність чуттєвого та раціонального моментів пізнання.
7. Співвідношення понять «істина» і «правда».

Питання для самоконтролю:

1. Поясніть, у чому полягали очевидні недоліки методологічної орієнтації в європейській філософії Нового часу?
2. Яких змін зазнали методологічні орієнтації у некласичній філософії та філософії ХХ ст.?
3. Як співвідносяться між собою методологічний монізм та методологічний плюралізм? В чому полягають переваги кожного із них?
4. Яким є зв'язок парадигми філософського мислення із методологією?
5. Якими є провідні парадигми сучасної філософії, і які методи пізнання «працюють» у межах цих парадигм?
6. Окресліть поле можливих застосувань феноменологічного методу у філософії.
7. Чому марксистський варіант застосування діалектичної методології виявився не виправданим?
8. Які методи філософського пізнання постають в сучасній філософії найбільш авторитетними, і чому?
9. Якими є основні методи сучасного наукового пізнання і в чому полягають особливості їх використання?

Рекомендована література:

Основні:

- 1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Монографії:

3, 6, 7, 10, 11, 13

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Міжнародні видання:

1, 2, 3, 4

**Тема 7: Філософські методи пізнання
та можливості їх застосування в науці**

План лекційного заняття:

1. Діалектичний метод.
2. Феноменологічний метод.
3. Герменевтичний метод.
4. Синергетика як метод науки.
5. Трансцендентальна аналітика

План семінарського заняття:

«Філософські методи пізнання»

1. Діалектичний метод.
2. Феноменологічний метод.
3. Герменевтичний метод.
4. Синергетика як метод науки.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Некласичні концепції діалектики.
2. Особливості аналітичної філософії та методології в науці.
3. Методологія постмодернізму

Питання для самоконтролю:

1. Діалектика як універсальний метод філософського та наукового пізнання.
2. Можливості використання феноменології в науковому пізнанні.
3. Аналітичний метод в науці.
4. Синергетика як метод науки.
5. Наукова герменевтика як підхід та метод пізнання.
6. Перспективи та протиріччя в застосуванні філософських методів в науці.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Тема 8: Наука як соціальний інститут

План лекційного заняття:

1. Соціокультурна сутність науки
2. Наукова комунікація
3. Норми та цінності наукової спільноти

План семінарського заняття:

«Наука як соціо-культурне явище»

1. Наука - особливий соціальний інститут
2. Соціокультурна сутність науки
3. Наукова комунікація
4. Норми та цінності наукової спільноти

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Соціальні параметри наукової професії
2. Інституціональне розуміння науки
3. Соціологія науки
4. Зв'язок науки з іншими соціальними інститутами
5. Масив наукових публікацій

Питання для самоконтролю:

1. Соціо-культурна зумовленість чи об'єктивність?
2. Форми наукової комунікації.
3. Соціальні норми наукового пошуку.
4. Наука як інститут.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8

Монографії:

8

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Міжнародні видання:

2, 4

20

Тема 9: Наука і мораль. Етика науки

План лекційного заняття:

1. Етика як наука про мораль.
1. Моральний вибір і моральна відповідальність.
1. Професійна відповідальність ученого.

План семінарського заняття:

«Етика науки»

1. Свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність вченого
2. Основні теми етичного обговорення науково-технічної діяльності.
3. Наукове пізнання: свобода і контроль.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Наука і мораль.
2. Етика науки.
3. Етика і деонтологія.

Питання для самоконтролю:

1. Етика як наука про мораль.
2. Моральний вибір і моральна відповідальність.
3. Професійна відповідальність ученого.
4. Свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність ученого.
5. Ціннісні орієнтації вченого.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Монографії:

4, 11, 16.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Тема 10: Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки

План лекційного заняття:

1. Науково-технічний прогрес (НТП)
2. Науково-технічна революція: сутність, закономірності та соціальні наслідки.
3. Наукові революції: їх сутність і роль в пізнанні.

4. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз.
5. Поняття цивілізація. Основні типи цивілізацій в історії людства.

План семінарського заняття:

«Особливості сучасної науки»

1. Науково-технічний прогрес (НТП).
2. Науково-технічна революція (НТР): сутність, закономірності та соціальні наслідки.
3. Наукові революції: їх сутність і роль в пізнанні.
4. Глобальні наукові революції як фактор формування і розвитку історичних типів наукової раціональності.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Основні риси постнекласичної науки.
2. Ідейно-світоглядні установки науки.
3. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз.

Питання для самоконтролю:

1. Хто заклав філософські засади концепції «сталого розвитку»?
2. Проаналізуйте теоретико-методологічні засади екологічної етики.
3. Хто став засновником екологічної етики?
4. Порівняйте основні типи екологічної етики.
5. Соціальні наслідки НТР.
6. Поняття «прогрес» та «науково-технічний прогрес».
7. Футурологія науки.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Міжнародні видання:

2, 4

Тема 11: Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук

План лекційного заняття:

1. Суспільство як предмет філософського аналізу.
2. Соціальне та гуманітарне наукове знання.
3. Специфіка соціально-гуманітарного знання.

План семінарського заняття:

«Особливості та риси соціо-гуманітарного знання»

1. Суспільство як предмет філософського аналізу. Співвідношення філософії та інших наук про суспільство.
2. Соціальне та гуманітарне наукове знання
3. Специфіка соціально-гуманітарного знання
4. Принципи «розуміння» та «передрозуміння» в соціо-гуманітарному знанні.
5. Критерії розмежування «наук про природу» і «наук про дух»
6. Загальні і специфічні засоби та методи соціально-гуманітарного пізнання.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Соціальне і гуманітарне як методологічна проблема суспільствознавства на різних етапах науки.
2. Особливості соціального пізнання.
3. Рефлексія як методологія в соціально-гуманітарному пізнанні
4. Зближення ідеалів природничо-наукового і соціально-гуманітарного пізнання
5. Роль цінностей в соціо-гуманітарному знанні.
6. Епістемологія гуманітарного знання.

Питання для самоконтролю:

1. Як можливе розуміння в науці?
2. Розуміння чи пояснення: підходи в науці.
3. Соціо-гуманітарне знання в системі наукового знання.
4. Раціональність в соціо-гуманітарному знанні.
5. Неокантіанство: особливості формування методології гуманітарного знання.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Монографії:

6, 12

Інформаційні ресурси Інтернет:

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16

Тема 12: Актуальні питання філософії господарювання

План лекційного заняття:

1. Філософія господарювання як сфера самореалізації людини.
2. Структура та методи філософії економіки.
3. Філософія грошей.
4. Зв'язок економіки та етики. Економічна доцільність і мораль.

План семінарського заняття:

«Природа та зміст філософії господарювання»

1. Філософія господарювання як сфера самореалізації людини.
2. Структура та методи філософії економіки.
3. Філософія грошей.
4. Зв'язок економіки та етики. Економічна доцільність і мораль.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Специфіка економічної теорії та економічної діяльності
2. Основні етапи формування економічного знання.
3. Особливості суспільного виробництва.
4. Духовне виробництво.
5. Продуктивні сили та виробничі відносини.

Питання для самоконтролю:

1. Які аргументи ви використали б, переконуючи, що виробництво задає основні параметри суспільства?
2. Виділіть основні структурні елементи (підсистеми) суспільного виробництва.
3. Чим відрізняється філософське розуміння грошей від економічного?
4. Доведіть, чому гроші є всезагальною цінністю та абсолютною ідеальністю.

Рекомендована література:

Основна:

1, 2, 3.

Допоміжна:

1, 2, 3, 5, 6, 8.

Монографії:

1, 9, 14, 15

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчальної діяльності аспірантів оцінюється за допомогою двох модульних кредитів протягом семестру. Оцінювання здійснюється методами індивідуального усного опитування, тестування, перевірки проектів, доповідей аспірантів тощо.

Перший модуль складається із змістового модулю № 1 (теми 1-5), що дорівнює 20 балам.

Другий модуль складається із змістових модулів № 2 (теми 6-12), що дорівнює 30 балам.

Кожен змістовий модуль включає поточний контроль знань аспірантів за темами, що передбачає оцінювання:

- активності на семінарських заняттях;
- виконання самостійної роботи (конспектування тем, що виносяться на самостійне опрацювання, підготовка проектів, доповідей, наукових робіт).

Максимальна кількість балів за видами робіт встановлюється залежно від визначеної максимальної кількості балів за відповідну тему в межах змістового модуля.

Усі види самостійних робіт здаються аспірантами лише в межах часу, відведеного на змістовий модуль. За несвоєчасне виконання завдань аспірантом кількість запланованих балів може бути зменшена.

Критерії оцінювання окремих видів роботи аспірантів за темами змістових модулів

Активність на семінарських заняттях. Семінарські заняття – ефективна форма закріплення та поглиблення знань аспірантів з теоретичного матеріалу, набутого під час лекційних занять та в результаті самостійної роботи з першоджерелами, історичними документами, художньою та науковою літературою, матеріалами преси тощо. Найвищий бал ставиться на семінарському занятті, якщо аспірант в повному обсязі опанував програмовий матеріал, має глибокі і міцні знання. Вільно висловлює власні судження і переконливо їх аргументує, може аналізувати історичну інформацію та робити висновки на основі наукової періодизації історії. Використовує різні джерела інформації. Вміє сприймати новий навчальний матеріал, проблему в комплексі. Рецензує та доповнює відповіді своїх товаришів. Здатний відповідно презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичних явищ.

Виконання самостійної роботи. Самостійна робота аспіранта – значна частина навчального навантаження аспіранта з дисципліни. Працюючи над відповідними темами аспірант поглиблює вивчення курсу, готується до модульного контролю. Все це оцінюється визначеною кількістю балів. За несвоєчасне виконання завдань кількість балів може бути зменшена.

Самостійна робота аспіранта складається з:

- підготовки власних конспектів з підручників, монографій, наукових статей, історичних документів, хрестоматійного матеріалу та матеріалів періодичних видань;
- виконання індивідуально-дослідницького завдання;
- підготовки проектів та доповідей, наукової роботи, підготовки до олімпіад;
- складання дайджестів із поставленої проблеми;
- підготовки до модульного та підсумкового контролю;
- роботи з тестами.

Контрольний захід

Контрольний захід проводиться після кожного модулю у вигляді письмової контрольної роботи і може включати:

- теоретичні питання;

- тестові завдання;
- підготовку презентаційного проекту за певною проблематикою;

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Філософія науки»
Денна форма навчання (екзамен)

Модулі		Модуль 1 - (19 балів)							Контрольний захід № 1 9 балів	Екзамен – 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1		19									
Теми		T.1	T.2	T.3	T.4	T.5					
Відповідь на семінарському занятті		2	2	2	2	2					
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модулі		Модуль 2 - (31 балів)							Контрольний захід № 2 9 балів		
Загальна кількість балів за модулем № 2		31									
Теми		T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12			
Відповідь на семінарському занятті		2	2	2	2	2	2	2			
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Індивідуальна робота		3									
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE		5									

Заочна форма навчання (екзамен)

Модулі		Модуль 1 - (20 балів)							Контрольний захід № 1 20 балів	Екзамен – 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1		20									
Теми		T. 1	T. 2	T. 3	T.4	T. 5					
Відповідь на семінарському занятті		-	-	-	-	-					
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модулі		Модуль 2 - (30 балів)							Контрольний захід № 2 20 балів		
Загальна кількість балів за модулем №2		30									
Теми		T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12			
Відповідь на семінарському занятті		-	-	-	-	-	-	-			

Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи			
Індивідуальна робота	10			

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських (практичних) заняттях

Таблиця 4.2

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 3 бали	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі. Контрольні роботи за модулем 1 оцінюються від 0 до 6 балів, за модулем 2 – від 0 до 6 балів.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи №1

Таблиця 4.3.1

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	3
Тестовий блок	3
Всього	6

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи №2

Таблиця 4.3.2

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	3
Тестовий блок	3
Всього	6

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Таблиця 4.4

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні	0

Критерії оцінювання тестового блоку

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	6
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи (есе)

У робочій програмі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, структура, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Індивідуальна робота виконується студентами у формі есе й оцінюється від 0 до 10 балів.

Есе має обсяг до 5 ст. друкованого тексту А 4. Воно повинно мати наступну структуру: вступ, основна частина, що передбачає власний аналіз актуальної проблеми, висновки.

Критерії оцінювання есе	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив тему і продумонував критичність мислення та власну оригінальну думку.	8-10
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який частково розкрив зміст теми, не продемонстрував самостійності у власній думці, не критично використав і не зазначив джерела.	5-7
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність питання	1-4

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та диференційованого заліку (екзамену) (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку (екзамену). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку.

**Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання
Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС:**

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамени/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
0-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину	Середній (репродуктивний)	Задов.	

			теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	вний)		
50-59	Е	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	Х	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу			
0-34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зарховано

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ:

Описати перелік засобів оцінювання, які застосовуються при вивченні навчальної дисципліни (обрати з переліку або доповнити тими, які використовує викладач в даній дисципліні):

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- комп'ютерне тестування;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке наука: знання, вид діяльності, форма творчості, форма суспільної свідомості?
2. Чи існує чітке та лаконічне визначення науки?
3. Які ознаки при визначенні науки слід враховувати?
4. Які є види філософських проблем науки?
5. На вивчення яких питань спрямовані філософські дослідження науки?
6. Які з позиції сьогодення найбільш значущі історичні етапи розвитку філософських знань про пізнання взагалі, наукове, зокрема?
7. В чому сутність онтологічної функції філософії у науковому пізнанні.
8. Проаналізуйте поняття «раціональне знання» та «наукове знання».
9. Проаналізуйте основні проблеми дослідження філософії науки?
10. Коли виникла філософія науки?
11. У чому зміст поняття «рефлексія науки»?
12. Що означає і які проблеми досліджує «мета наука»?
13. Які суттєві риси філософського образу науки XVII - XVIII ст.?
14. В чому сенс, історичне значення сенсуалістичної і раціоналістичної філософії XVII - XVIII ст.?
15. В чому суспільне призначення науки згідно поглядів Ф. Бекона?
16. Яку роль в освоєнні природи мають виконувати факти, на думку Ф. Бекона?
17. Ідею якого методу наукового дослідження підтримував Р. Декарт?
18. Чому вислів «Я мислю, отже існую» Р. Декарт розглядав як «перший принцип філософії»?
19. Які типи знання виокремив і досліджував Дж. Локк?
20. Які суттєві зміни у висвітленні знання, умов його формування представлені у філософії Г. Лейбніца порівняно з його попередниками? Яку роль це відіграло у наступних процесах розвитку філософсько-наукових знань?
21. Якими суттєвими рисами і змінами супроводжувався розвиток науки у XX ст.?
22. Що таке глобальний еволюціонізм?
23. Сучасний антропний принцип виник на противагу коперніканському принципу класичної науки. Поясніть різницю між цими двома підходами.
24. Що таке діалогічність постнекласичної науки?
25. Проаналізуйте специфіку розуміння процесу пізнання представниками еволюційної епістемології.
26. Розкрийте основні ознаки постнекласичної науки.

27. Яке відкриття підірвало основи класичної механіки?
28. Що таке синергетика?
29. Яким чином розглядається поняття «об'єктивна реальність» в межах некласичної науки?
30. На який історичний період припадає зародження філософії науки, як галузі спеціальних досліджень?
31. У чому культурно-історична роль позитивізму?
32. Чому саме із зародженням позитивізму пов'язується і поява філософії науки як галузі досліджень?
33. Якими наслідками у подальшому обернулось прагнення позитивістів (неопозитивістів) спростувати метафізичну проблематику як «позбавлену сенсу»?
34. Чому «індуктивістський» підхід до вивчення наукового знання і пізнання К. Поппер вважає помилковим?
35. З яких позицій – куммулятивізму чи некумулятивізму – К. Поппер розглядає питання історичного розвитку науки?
36. У чому відмінність концепції наукового розвитку І. Лакатоса від концепції розвитку К. Поппера?
37. Чи визнавалась Т. Куном ідея об'єктивної істинності знання?
38. Які основні прикмети теорії «епістемологічного анархізму» П. Фейєрабенда?
39. Проблема демаркації наукового і ненаукового знання. Принцип фаллібалізму. Які функції науково-дослідницьких програм в науці?
40. Які дві стадії розвитку науково-дослідницьких програм виокремив І. Лакатос?
41. Що є наукою на думку П. Фейєрабенда. Чи існує єдиний науковий метод?
42. Що таке «плюралізм в науці»? В чому суть принципу проліферації?
43. Чи існує авторитет в науці? Чи можливий науковий шовінізм?
44. Як впливають наукові співтовариства на роботу вченого?
45. Чи можливий методологічний примус в науці? В чому суть девізу «Any thing goes» - припустимо все?
46. Які два значення еволюційної епістемології на думку Ст.. Туліна?
47. Чи є розвиток нових понять колективною справою? Чи є «наукова еліта» носієм наукової раціональності?
48. В чому полягає суть тематичного аналізу науки на думку Дж. Холтона? Ефективність застосування «тематичного аналізу».
49. Хто в історії філософії першим поставив проблему знання?
50. Що таке знання?
51. Проаналізуйте співвідношення буденного знання та здорового глузду?
52. Проаналізуйте співвідношення понять «знання» та «наукове знання»?
53. Розкрийте роль помилки у пізнавальному процесі.
54. Які поняття відображають філософські засади наукових картин світу?
55. Проаналізуйте основні підходи до аналізу наукових картин світу?

56. Що є вихідним принципом демаркації наукового знання у В. Дільтея?
57. В чому специфіка гуманітарного знання?
58. Чи є різниця між соціальним та гуманітарним знанням?
59. Чому пізнавальне відношення суб'єкта має суспільно-історичний характер?
Доведіть свою позицію.
60. Доведіть, що чуттєве й раціональне в пізнанні – це два рівні єдиного нерозривного процесу.
61. Охарактеризуйте основні форми наукового пізнання.
62. Розкрийте зміст загальнонаукових методів пізнання (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання).
63. Виокремте спільне і відмінне у спостереженні й експерименті як емпіричних методах наукового пізнання.
64. Чому суб'єкт не можна ототожнювати зі свідомістю, а об'єкт з об'єктивною реальністю?
65. На основі чого досягається єдність чуттєвого та раціонального моментів пізнання?
66. Розкрийте співвідношення понять «істина» і «правда».
67. Етика як наука про мораль.
68. Моральний вибір і моральна відповідальність.
69. Професійна відповідальність ученого.
70. Свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність ученого.
71. Ціннісні орієнтації вченого.
72. Що таке глобальні проблеми?
73. Хто в історії філософії першим звернув увагу на «глобальні» проблеми?
74. Чия концепція стала теоретико-методологічною основою екологічного імперативу?
75. Порівняйте поняття «криза» і «катастрофа».
76. Що таке екологічна криза? Проаналізуйте основні види екологічних криз.
77. Проаналізуйте основні типи екологічної свідомості.
78. Хто заклав філософські засади концепції «сталого розвитку»?
79. Проаналізуйте теоретико-методологічні засади екологічної етики.
80. Хто став засновником екологічної етики?
81. Порівняйте основні типи екологічної етики.
82. Розкрийте процес формування поняття «філософія права» в різних філософських концепціях.

83. Доведіть, що право — це лише однаковий для різних людей формалізований шлях до набуття прав на різні об'єкти, а не їхнє роздавання порівну кожному.
84. Обґрунтуйте, чому лише вільні індивіди є носіями, суттю і сенсом права.
85. За яких умов закон є знаряддям реалізації права, а за яких він може суперечити праву?
86. У чому полягають особливості філософського виміру економічного життя?
87. Які особливості філософського знання дають змогу філософії економіки розглядати господарювання як багатовимірну й суперечливу систему?
88. Доведіть, що політична-економія є першою науковою формою економічного-знання.
89. Доведіть, що потреба людини в індивідуальному відтворенні є найфундаментальнішою.
90. Чи існує відмінність між поняттям «виробництво» і «суспільне виробництво»?
91. Які аргументи ви використали б, переконуючи, що виробництво задає основні параметри суспільства?
92. Виділіть основні структурні елементи (підсистеми) суспільного виробництва.

Орієнтовні питання до екзамену з курсу «Філософія науки»

1. Філософія як світоглядне універсальне знання та методологія наукового пізнання.
2. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки
3. Предмет і функції, основні проблеми філософії науки. Наукознавство
4. Наука та інші форми духовної культури. Зв'язок науки з іншими соціальними інститутами
5. Наука – ненаука: проблема демаркації. Наукове і позанаукове знання (паранаука, псевдонаука).
6. Знання: його природа і типологія.
7. Наука як особливий тип знання. Атрибутивні характеристики наукового знання
8. Мова як засіб наукового пізнання. Види мов. Зміст, знак, значення.
9. Ціннісна природа науки. Норми та ідеали науки.
10. Наукова картина світу. Філософські основи науки.
11. Основні функції науки.
12. Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання.
13. Загальнонаукові та загальнологічні форми наукового знання.
14. Емпіричні та теоретичні методи наукового знання.
15. Теорія як ідеал наукового пізнання. Теорія і реальність.
16. Проблема істини в науковому пізнанні. Концепції наукової істини
17. Дисциплінарна структура науки (класифікація наук).
18. Критерії співвідношення природничо-наукового («наук про природу» і гуманітарного знання («наук про дух»).
19. Специфіка соціо-гуманітарного знання.
20. Основні методологічні напрями та парадигми філософії науки
21. Філософія науки позитивізму та неопозитивізму (Конт, Спенсер, Шлік, Карнап)
22. Прагматизм та неопрагматистська філософія науки (Пірс, Рорті).
23. Герменевтична філософія науки (Дільтей, Гадамер, Рікьор)
24. «Критична теорія» науки Франкфуртської школи (Хоркхаймер, Адорно, Маркузе)

25. Концепція росту наукового знання Карла Поппера
26. Концепція конкуруючих “дослідницьких програм” Імре Лакатоса
27. Концепція наукових революцій Томаса Куна
28. “Методологічний анархізм” Пола Фейєрабенда
29. Моделі пристосувального еволюціонізму С. Тулміна і тематизації науки Дж. Холтона
30. Ціннісні концепції наукової раціональності (Р. Мертон, Л. Лаудан)
31. Концепції науки неорационалізму (Х. Патнем).
32. Комунікативна філософія науки (Хабермас).
33. Донаукові уявлення та формування наукового погляду на світ. Докласична наука (Антична, Середньовічна, Ренесансна).
34. Формування і основні засади класичної науки
35. Трансформація класичної науки в некласичну.
36. Сучасна постнекласична наука.
37. Наука – особливий соціальний інститут. Роль науки в сучасному суспільстві.
38. Науково-технічний прогрес та науково-технічна революція. Види та ознаки наукових революцій.
39. Норми та цінності наукової спільноти. Ціннісні орієнтації вченого
40. Наука і мораль. Етика науки
41. Свобода наукового пошуку і професійна та соціальна відповідальність вченого
42. Основні принципи та цінності філософії економіки (права)
43. Основні поняття синергетики. Синергетичні ефекти в економіці.
44. Проблема істини в науці. Концепції істини.
45. Основні форми і методи соціального знання.
46. Економіка (право) як соціальна, прагматистська наука.
47. Проблема класичної та некласичної раціональності
48. Філософські методи та їх роль в науці
49. Філософія грошей
50. Зв’язок економіки (права) з філософією
51. Економіка (право) в структурі науки
52. Зв’язок економіки (права) та моралі
53. Філософія менеджменту та бізнесу
54. Проблема кризи та «кінця» науки
55. Ірраціональне в пізнанні (неявне знання, віра, інтуїція).
56. Холістична модель науки (І. Цехмістро).
57. Поняття «життєвого світу» як передумова та основа наукового пізнання (Е. Гусерль).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Будко В. В. Философия науки: Учебное пособие. – Харьков: ХНАГХ, 2017. – 193 с.
2. Чекаль Л.А., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. та інші. Філософія науки та інноваційного розвитку. – Київ-Ніжин, 2015. – 952 с.
3. Штанько В.І. Філософія і методологія науки: підручник для аспірантів всіх спеціальностей. - Харків: ХНУРЕ, 2017. - 180 с.

Допоміжна:

1. Білецький І. П. Філософія науки. — Х. : ХНЕУ, 2015. — 128 с.
2. Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня західна філософія науки. Підручник. – К.: Парапан, 2018. – 216 с.
3. Канке В. А. Основные философские направления и концепции науки [Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов, а также для студ. вузов, обучающихся по направлению и спец. «Философия»] / Виктор Канке. – М.: Логос, 2004. – 327 с.
4. Канке В. Философия экономической науки. – Минск: Инфра-М, 2009. – 384 с.
5. Микешина Л. А. Философия науки : Общие проблемы познания. Методология естественных и гуманитарных наук: Хрестоматия / Ред. Л.А Микешина. — М. : Прогресс-Традиция : МПСИ : Флинта, 2005. - 992 с.
6. Ратніков В. С., Макаров З. Ю. Історія та філософія науки. Хрестоматія. – Вінниця : Нова книга, 2009. – 416 с.
7. Фесенко Г. Г. Філософія господарювання: Конспект лекцій. – Х. : ХНУМГ, 2014. – 90 с.
8. Энциклопедия эпистемологии и философии науки. – Минск: Канон, 2009. – 1248 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ:

1. Баксанский О.Е. Философия науки // <https://www.youtube.com/watch?v=jETKGygroNs>
2. Болдырев И. Позитивная философия науки // <https://www.youtube.com/watch?v=TrWLBnrSybQ>
3. Будаинов В.Г. Беседа о философии науки // <https://www.youtube.com/watch?v=9EeSjJzWfUk>
4. Вахштайн В. Проблема демаркации в философии науки // <https://www.youtube.com/watch?v=blhTkFaYRo8>
5. Вахштайн В. Популяризация науки: от просвещения к мракобесию // <https://www.youtube.com/watch?v=8hMmPZT7Rws>
6. Караваев Э.Ф. Философия науки // <https://www.youtube.com/watch?v=o0bbH97cOD4>
7. Кризис фундаментального знания. Беседа // <https://www.youtube.com/watch?v=wsmxuIqL4zI>
8. Лекции по философии науки для аспирантов // <https://www.youtube.com/watch?v=e1hRQ9Nz8Wk&list=PL48Q51pndTVkR-6uVcjNqX354iXx4yPXT>

9. Лекции по философии науки для аспирантов МГМСУ // <https://www.youtube.com/watch?v=QEi8oe7huo&list=PLYscwBe8H5HZCoNZxzq1iLY6mRHfJ6FXv>
10. Лекции по философии науки для аспирантов ИТМО // https://www.youtube.com/watch?v=W_-2E2i2R_Q&list=PLYWinHc8HXR2PvwSRyhcxWxfQ4ZgUYVop
11. Пономарев Л., Степин В. Конец века науки. Беседа // https://www.youtube.com/watch?v=97_vg-c8IGc
12. Поппер К. Чем научная теория отличается от ненаучной? // <https://www.youtube.com/watch?v=cAmRh7j2ZN0>
13. Столярова О. Неклассический анализ науки и технологии // <https://www.youtube.com/watch?v=BkmqophKrbo>
14. Философия и наука // <https://www.youtube.com/watch?v=QxIQIcY8Tdw>
15. Философия и наука: специфика и взаимоотношение // <https://www.youtube.com/watch?v=jzG2eO75Gg4>
16. Философия. Лекция 5.1 Философия науки. Курс лекций преподавателей «Политеха» // https://www.youtube.com/watch?v=jW33Tz_KXaM

Міжнародні видання:

1. Fact, Fiction and Forecast / Nelson Goodman, 4th edn. Harvard University Press, 2018.
2. Philosophy of Science: The Central Issues, Martin Curd and J. A. Cover, Norton & Co, 2018.
3. Scientific Method / Barry Gower. Routledge, 2017.
4. The Philosophy of Science / David Papineau (ed.). «Oxford Readings», 2016.
5. What is this Thing called Science? / A. F. Chalmers, Open University Press, 3rd edn, 2019.

Монографії:

1. Везерфорд Дж. История денег: Борьба за деньги от песчаника до киберпространства : пер. с англ. М.: ТЕРРА-Книжный клуб, 2001.
2. Гьофе О. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу: пер. з нім. К., 2003.
3. Лук'янець В., Кравченко О., Озадовська Л. Сучасний науковий дискурс. Оновлення методологічної культури. К.: 2000. – 304 с.
4. Марчук М. Г. Ціннісні потенції знання. Чернівці : Рута, 2001. 319 с.
5. Махлин В. Л. Философия гуманитарных наук // Философия науки. Методология и история конкретных наук. М.: «КАНОН+», 2007.
6. Микешина Л.А. Философия познания. Проблемы эпистемологии гуманитарного знания. Изд. 2-е, доп. М.: 2008.
7. Науковий світогляд на зламі століть / Ред. В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко. К. : ПАРАПАН, 2006. – 288 с.
8. Порус В. Н. Наука как культура и наука как цивилизация // Философия науки. Методология и история конкретных наук. М.: «КАНОН+», 2007. С. 480-501.
9. Субетто А.И. Введение в философию экономики и экономической науки. На базе какой философии формировать философию экономики и экономической науки?: пер. с англ. // <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0016/001b/00160136.htm>

10. Синергетическая парадигма: Многообразие поисков и подходов. М. : Прогресс-Традиция, 2000. 203 с.
11. Світоглядні імплікації науки / Ред. В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко. К. : ПАРАПАН, 2004. 408 с.
12. Смит Р. История гуманитарных наук [Текст] / Роджер Смит; [пер. с англ.] ; под науч. ред. д. М. Носова; Гос. ун-т Высшая школа экономики. - 2-е изд. М. : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2008. 392 с.
13. Томпсон М. Философия науки: пер. с англ. М. : ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 304 с.
14. Філософія грошей в епоху фінансової цивілізації : Монографія / Під ред. Т. Смовженко, З. Скринник. К.: УБС НБУ, 2010. 463 с.
15. Философия экономики. Антология: пер. с нем. / Под ред. Д. Хаусмана. М.: Издательство Института Гайдара, 2012. 520 с.
16. Этнос науки / Ред. Л.П. Киященко, Е.З. Мирской. М.: Academia, 2008. 544 с.

Рецензія

На Робочу програму з курсу «Філософія науки»

для освітньо-наукових програм третього (доктор філософії) рівня:
«Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Економіка»,
«Право», «Публічне управління та адміністрування»

Динамічний розвиток сучасного українського суспільства передбачає необхідність формування спеціалістів економічного та юридичного профілю, які мають високу професійну кваліфікацію і здатні продуктивно займатися наукою. Розвиток у аспірантів науково-теоретичного мислення, творчого ставлення до суспільних процесів, оволодіння сучасною методологією наукового пізнання та практичної діяльності, усвідомлення природи, функцій науки, розуміння її парадигм розвитку становить основне завдання курсу Філософія науки.

Робоча програма з курсу Філософія науки розроблена Христокіним Г.В., побудована з врахуванням вимог, передбачених кредитно-модульною системою і вимог, що висуваються до третього рівня акредитації навчальних програм гуманітарних дисциплін у ВНЗ.

Робоча програма курсу Філософія науки для економічних та юридичних спеціальностей складається із 2 змістовних модулів, і передбачає 90 год., з яких на лекції відведено 16 год., на семінари 14 год., а на самостійну роботу 58 год. Програма містить завдання для проведення семінарів, самостійної та індивідуальної роботи, має список рекомендованої літератури.

Перший модуль «Наука як предмет філософського дослідження» знайомить аспірантів з філософією науки як окремою дисципліною, розглядає етапи розвитку науки, основні філософсько-наукові концепції XIX XX ст., аналізує природу, функції науки, знайомить з особливостями формування наукової картини світу. Другий модуль «Структура, методи та розвиток науки як соціального інституту» присвячений вивченню форм і методів наукового знання, можливостей застосування в науці філософських методів пізнання, розглядає науку як соціальний інститут, проблеми етики та аксіології науки, вивчає особливості сучасної науки в умовах науково-технічного прогресу. Окремо в програмі розглянуто специфіку філософії економіки, як галузі соціо-гуманітарного знання.

Програма курсу передбачає окрім використання в навчальному процесі відповідних змісту дисципліни підручників та навчально-методичних посібників, ще й методички для проведення семінарських та самостійних робіт розроблених Христокіним Г.В.

Безумовно позитивною складовою програми курсу є те, що в ній передбачається не лише оволодіння аспірантами теоретичними знаннями, але й набуття практичних навичок при відповідях на теми творчих робіт, осмислення і написання робіт проблемного характеру, що формує у пошукача активну і зважену світоглядну позицію, спонукає до чіткого виразу своїх переконань.

Програмою передбачено використання усіх форм роботи з аспірантами, її зміст логічно впорядкований та розподілений відповідно до структури предмету. Програма укомплектована методикою оцінювання та розподілу балів, питаннями для наукової та індивідуально-творчої роботи, списком основної та додаткової літератури й зокрема списком першоджерел.

В цілому Робоча програма Філософія науки відповідає методичним вимогам Вищої школи і може бути представлена до затвердження і використання в навчальному процесі.

Д.політ.н., доцент

Чупрій Л.В.

Рецензія

На Робочу програму з курсу «Філософія науки»

для освітньо-наукових програм третього (доктор філософії) рівня:
«Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Економіка»,
«Право», «Публічне управління та адміністрування»

Динамічний розвиток сучасного українського суспільства передбачає необхідність формування спеціалістів економічного та юридичного профілю, які мають високу професійну кваліфікацію і здатні продуктивно займатися наукою. Розвиток у аспірантів науково-теоретичного мислення, творчого ставлення до суспільних процесів, оволодіння сучасною методологією наукового пізнання та практичної діяльності, усвідомлення природи, функцій науки, розуміння її парадигм розвитку становить основне завдання курсу Філософія науки.

Робоча програма з курсу Філософія науки розроблена Христокіним Г.В., побудована з врахуванням вимог, передбачених кредитно-модульною системою і вимог, що висуваються до третього рівня акредитації навчальних програм гуманітарних дисциплін у ВНЗ.

Робоча програма курсу Філософія науки для економічних спеціальностей складається із 2 змістовних модулів, і передбачає 90 год., з яких на лекції відведено 16 год., на семінари 14 год., а на самостійну роботу 58 год. Програма містить завдання для проведення семінарів, самостійної та індивідуальної роботи, має список рекомендованої літератури.

Перший модуль «Наука як предмет філософського дослідження» знайомить аспірантів з філософією науки як окремою дисципліною, розглядає етапи розвитку науки, основні філософсько-наукові концепції XIX XX ст., аналізує природу, функції науки, знайомить з особливостями формування наукової картини світу. Другий модуль «Структура, методи та розвиток науки як соціального інституту» присвячений вивченню форм і методів наукового знання, можливостей застосування в науці філософських методів пізнання, розглядає науку як соціальний інститут, проблеми етики та аксіології науки, вивчає особливості сучасної науки в умовах науково-технічного прогресу. Окремо в програмі розглянуто специфіку філософії економіки, як галузі соціо-гуманітарного знання.

Програма курсу передбачає окрім використання в навчальному процесі відповідних змісту дисципліни підручників та навчально-методичних посібників, ще й методички для проведення семінарських та самостійних робіт розроблених Христокіним Г.В.

Безумовно позитивною складовою програми курсу є те, що в ній передбачається не лише оволодіння аспірантами теоретичними знаннями, але й набуття практичних навичок при відповідях на теми творчих робіт, осмислення і написання робіт проблемного характеру, що формує у пошукача активну і зважену світоглядну позицію, спонукає до чіткого виразу своїх переконань.

Програмою передбачено використання усіх форм роботи з аспірантами, її зміст логічно впорядкований та розподілений відповідно до структури предмету. Програма укомплектована методикою оцінювання та розподілу балів, питаннями для наукової та індивідуально-творчої роботи, списком основної та додаткової літератури й зокрема списком першоджерел.

В цілому Робоча програма Філософія науки відповідає методичним вимогам Вищої школи і може бути представлена до затвердження і використання в навчальному процесі.

Доктор економічних наук, професор

Лазебник Л.Л.